

Studieplan

**Barnehagepedagogikk, del 2
(Småbarnspedagogikk)**

2012/13

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR FØRSKOLELÆRERUTDANNING

Fagplan for Barnehagepedagogikk, del 2

Småbarnspedagogikk

Navn	Barnehagepedagogikk, del 2
Engelsk navn	Early childhood education, part 2
Studiepoeng	30
Heltid / deltid	Deltid
Type studium	Studieenhet 30 stp på bachelornivå
Antall semester	2
Startsemester	Høst 2012
Kostnader	www.dmmh.no/regler
Opptak	Lokalt opptak
Faglig kontaktperson	Klassestyrer
Gjelder for studentkull	2012-2013

Godkjenning av fagplanen

Godkjent i HR 02.06.10

Sist revidert

Fagplanen i Barnehagepedagogikk del 2 bygger på Fagplan for fordypningsenhet i Småbarnspedagogikk som ble godkjent av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet 2. september 1997.

Kort om studiet

Barnehagepedagogikk del 2 er et profesjonsrettet studium på 30 studiepoeng. Sammen med Barnehagepedagogikk del 1 30 studiepoeng, gir studiet i barnehagepedagogikk målgruppen kompetanse som er likestilt med førskolelærerutdanning. Dette er et samlingsbasert studium med veiledning via nett. Studiet foregår med 3 ukessamlinger (5 undervisningsdager pr uke) og 10 dagers praksis. Studiet går over to semestre med eksamen i siste semester.

Målgruppe

Studiet er tilrettelagt for studenter som allerede har fullført annen treårig pedagogisk utdanning enn førskolelærerutdanning og som ønsker å arbeide som førskolelærer, pedagogisk leder eller styrer i barnehage.

Opptakskrav

Allmennlærere, faglærere i praktiske og estetiske fag med kompetanse fra 1. trinn i grunnskolen, barnevernspedagoger eller spesialpedagoger (minimum bachelor). Det stilles krav om kompetanse for nettbasert studium.

Videre studier

Masterutdanning innen pedagogikk.

Yrkesmuligheter

Førskolelærerstillinger, stilling som pedagogisk leder eller styrer i barnehage.

Innledning

Fagplanen fokuserer på arbeid med de yngste barnehagebarna.

Rammeplan for barnehagen gir forpliktende mål om å arbeide i retning av sosial handlingsdyktighet, språk og kommunikasjon samtidig som at barna skal møte et kultur- og faginnhold i barnehagen. På bakgrunn av dette er studiet i hovedsak rettet mot arbeidet med barna, men også mot samarbeid med foreldre og øvrig personale i barnehagen. Det fokuseres også på ulike barnehageformer for små barn og på det lille barnet som samfunnsmedlem.

Planen omfatter fagene pedagogikk (18 studiepoeng), drama, musikk, forming og fysisk fostring (3 studiepoeng til hvert fag). Sammen med et fokus på verdien av samspill og lek barna i mellom står kunnskap om kvaliteten på samspillet mellom voksne og barn sentralt i studiet.

Den politiske målsetting om full barnehagedekning fører til at mange barn under tre år får plass i barnehage, noe som øker barnehagens behov for kompetanse på de minste barnas situasjon. Gjennom dette studiet skal studentene få nødvendig kompetanse og oppdatert kunnskap om hva som foregår av forskning på feltet.

Læringsutbytte

Studiet skal dyktiggjøre studentene til arbeidet med de yngste barna i barnehagen (0-3 åringer). Det overordnede målet er å utvikle kunnskap og forståelse, innlevelse og handlingskompetanse i forhold til små barn og til samarbeid med foreldre, personalet og samfunnet rundt barnehagen. Dette forutsetter kjennskap til og kunnskap om barns utvikling og behov med særlig vekt på samspillsprosesser, lek og kultur. Studenten skal gjennom studiet oppnå følgende kompetanse, kunnskap og ferdighet:

- ha forståelse for små barns særegne lek og væremåte
- ha følelsesmessig innlevelse i små barns samspillsbehov
- kunne integrere kunnskap om barnlig væremåte i egen praksis
- ha bevissthet og engasjement i spørsmål som angår de yngste barnas livsvilkår i hjem og samfunn
- kunne skape gode tilbud for små barn i samsvar med kvaliteter som skisseres i lov, forskrifter og rammeplan for barnehagen
- kunne reflektere faglig omkring pedagogisk arbeid med små barn
- kunne samarbeide med personale, foreldre og samfunnet rundt barnehagen
- kunne reflektere faglig over sin rolle som oppdrager, omsorgsperson og kulturformidler for små barn
- ha kunnskaper om og erfaringer med hvordan fagområdene musikk, drama, forming og fysisk fostring kan bidra med innhold og arbeidsmåter som imøtekommer barnas behov
- ha bidratt til ny kunnskap om små barn gjennom observasjon i praksis

Innhold

Innholdet i studiet er organisert rundt 3 sentrale områder som skal gi studentene økt forståelse og oppdatert kunnskap om barn under tre år.

Temaområde 1: Sosialt samspill, utvikling og læring

- barns utvikling de tre første leveår med vekt på nyere forskning
- utvikling og betydning av relasjoner mellom voksne og barn
- utvikling og betydning av relasjoner mellom barn
- kvalitative aspekter ved samspill mellom barn og mellom voksne og barn
- samspillet betydning for utvikling av kontaktevne, sosial handlingsdyktighet, språk- og kommunikasjonsevne
- betydning av tilknytning og atskillelse
- individuelle forskjeller

Temaområde 2: Lek, kultur og hverdagsaktiviteter

- barnas møte med kulturen
- barnet som kulturskaper
- musikk, drama, forming og bevegelse
- barn og voksne som lekekamerater
- lekemiljø og lekemateriell

Temaområde 3: De voksnes roller

- rollen som omsorgsperson, oppdrager og kulturformidler
- foreldremedvirkning og samarbeid med foreldre
- yrkesroller i ulike barnehager
- små barns plass i samfunnet
- barn og voksnes livsvilkår
- familie og familiepolitikk
- offentlig debatt om barnehager for små barn

Organisering og arbeidsmåter

I studieperioden vil det være tre samlinger ved utdanningsinstitusjonen (5 undervisnings-dager pr samling). Mellom samlingene foregår veiledning, diskusjoner og oppgaveinnleveringer via internett. Studenten må ha tilgang til PC og internett, og forplikter seg ved opptak til å delta aktivt i nettbaserte studieaktiviteter. Høgskolens stedlige PC'er kan benyttes.

Sentrale arbeidsmåter i studiet er praktiskdidaktisk arbeid, refleksjoner individuelt og sammen med medstudenter og lærere, både skriftlig, muntlig og praktisk. Teoretisk og praktisk kunnskap i arbeid i barnehagen skal på denne måten integreres. Studiet er i stor grad basert på læring sammen med andre, også når det gjelder nettbaserte læringsaktiviteter. Likevel må studenten basere sitt arbeid hovedsakelig på egeninnsats og selvstudium.

Praksis

Studenten skal gjennomføre en veiledet 10-dagers (60 timer) praksisperiode i barnehagen. Praksis kan ikke gjennomføres på egen arbeidsplass. DMMH er ansvarlig for fordeling av praksisplasser. Praksisrapporten vurderes til bestått/ikke bestått.

Praksisperioden foregår på heltid og avvikles innenfor gjeldende regelverk og avtaler for praksisopplæring ved DMMH (se hjemmeside www.dmmh.no/regler). Praksisopplæringen er obligatorisk. Alt fravær må tas igjen.

Praksisoppgavene vil bli gitt i eget skriv.

Arbeidskrav og vurdering

Forutsetningen for at en student kan meldes opp til eksamen er at han/hun har gjennomført studiet i samsvar med de krav som er lagt i fagplan og fullført alle obligatoriske arbeid med godkjenning.

Obligatorisk arbeid omfatter:

- godkjent frammøte i undervisning
- godkjent praksisrapport
- et individuelt skriftlig arbeidskrav til hvert temaområde

Nærmere presisering omkring arbeidskravene kan leses i presiseringsinstruksen. Presiseringsinstruksen deles ut ved oppstart.

Eksamen

Studenten skal avlegge en 6 timers skriftlig eksamen på DMMH i siste semester. Skriftlig eksamen vurderes av ekstern sensor. Eksamen reguleres av Forskrift om studentopptak, eksamen og vurdering av praksis ved DMMH. Dette dokumentet er å finne på www.dmmh.no/regler

Skikkethetsvurdering

Løpende skikkethetsvurdering vil foregå gjennom hele studiet.

Emner / Tema

Emnekode	
Navn hovedemne	Barnehagepedagogikk, del 2
Engelsk navn	Early childhood education, part 2

Studiepoeng	30
Undervisningsperiode	Høst 2012 – vår 2013
Emneansvarlig	Klassestyrer

Arbeidskrav

Arbeidskrav 1, 2 og 3 må være godkjent for å kunne gå opp til eksamen.

Eksamen

Emnekode	SEK
Navn delemne	Barnehagepedagogikk, del 2, skriftlig eksamen
Studiepoeng	30
Prosentandel av karakter	100 %
Undervisningsperiode	Høst 2012 – vår 2013
Eksamensform	Skriftlig eksamen
Varighet eksamen	6 timer
Sensur	Ekstern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Pensum

Pedagogikk

Abrahamsen, G. (2004). *Et levende blick. Samspillobservasjon som metode for læring*. Oslo: Universitetsforlaget. (200s.)

Barnehagefolk 01/10. Forskning om de yngste (ca 95 s)

Barnehagefolk 04/98. Leken og de minste.

Bråten, S. (2010). I begynnelsen: fra nyfødt-imitering og altersentrisk deltakelse. I V. Moe, K. Slinning og M. B. Hansen (red). *Håndbok i sped- og småbarns psykiske helse*. Oslo: Gyldendal akademisk forlag (20 s.)

Fennefoss og Jansen (2008). *Småbarnspedagogikk og praksisfortellinger. Pedagogisk dokumentasjon gjennom tolkning og analyse*. Bergen: Fagbokforlaget.

Greve, A. (2009). *Vennskap mellom små barn i barnehagen*. Oslo: Pedagogisk Forum (176 s)

Haugen, S., Løkken, G. & Røthle, M. (Red.). *Småbarnspedagogikk, Fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Johannesen, N. (2005). En – to – tre – småbarna er med. I P. Arneberg, E. Juell & O. Mørk (Red.), *Samtalen i barnehagen*. Oslo: N.W.Damm & Søn AS. (14s)

Johansson, E. (2002). *Små barns etikk*. Oslo: Pedagogisk Forum. (216 s.)

Kihlbom, M., Lidholt, B. & Niss, G. (2009). *Förskola för de allra minsta. På gott och ont*. Stockholm: Carlsson Bokförlag.

Løkken, G. (1996). *Når småbarn møtes*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (136 s).

- Løkken, G. (2004). *Toddlerkultur. Om ett og toåringers sosiale omgang i barnehagen*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (ca 120 s.)
- Merleau-Ponty, M. (1994). *Kroppens fenomenologi*. Oslo: Pax Forlag A/S. (Kap 3 og 4 og innledning ved Dag Østerberg. 68 s.)
- Moe, V., Siqueland, T. og Slinning, K. (2010). Barn av foreldre med rusproblemer og psykiske vansker. I V. Moe, K. Slinning og M.B. Hansen (Red), *Håndbok i sped- og småbarns psykiske helse*. Oslo: Gyldendal akademiske forlag (16 s.)
- Møller-Pedersen, K. (2010). Urolige sped- og småbarn. I V. Moe, K. Slinning og M.B. Hansen (Red), *Håndbok i sped- og småbarns psykiske helse*. Oslo: Gyldendal akademiske forlag (16 s.)
- Smith, L. (2002). *Tilknytning og barns utvikling*. Kristiansand: Høyskoleforlaget AS (kap 1-6 og 8. 200 s)
- Smith, L. (2010). Tidlig utvikling, risiko og psykopatologi. I V. Moe, K. Slinning og M.B. Hansen (Red), *Håndbok i sped- og småbarns psykiske helse*. Oslo: Gyldendal akademiske forlag (21 s.)
- Tetzchner, S. (2010). Teoretiske og kliniske perspektiv på felles oppmerksomhet. I V. Moe, K. Slinning og M.B. Hansen (Red), *Håndbok i sped- og småbarns psykiske helse*. Oslo: Gyldendal akademiske forlag (12 s.)
- Torsteinson, S., Brandtzæg, I. og Powell, B. (2010). Circle of Security som forebyggende intervensjon i spesialisthelsetjenesten. I V. Moe, K. Slinning og M.B. Hansen (Red), *Håndbok i sped- og småbarns psykiske helse*. Oslo: Gyldendal akademiske forlag (15 s.)
- Zachrisson, H.D. (2010). Tilknytning og psykisk helse hos sped- og småbarn. I V. Moe, K. Slinning og M.B. Hansen (Red), *Håndbok i sped- og småbarns psykiske helse*. Oslo: Gyldendal akademiske forlag (12 s.)
- Zachrisson, H.D., Lekhal, R. og Schølberg, S. (2010). Barnehage og psykisk helse hos sped- og småbarn. I V. Moe, K. Slinning og M.B. Hansen (Red), *Håndbok i sped- og småbarns psykiske helse*. Oslo: Gyldendal akademiske forlag (12 s.)

Fysisk fostring

Sandseter, E. B., Hagen, T. L. & Moser, T. (2010). *Kroppslighet i barnehagen – pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Drama

Kompendium: Småbarnspedagogikk. Tittel: Kunst, drama og teater med de aller minste.

Musikk

Hungnes, Å. K. (2008). Dans i lag med Dåkk!? Musisk utfoldelse blant barn i alderen 1-3 år. Dokumentet er en del av DMMHs publikasjonsserie nr 1/2008. (Kjøpes på biblioteket)

Kompendium (2010). *Musikk med de yngste*. Trondheim: Tapir

Stehouwer, G. & Nielsen, H. (1994). *Den første sang*. Oslo: Norsk musikkforlag AS

Forming

Haugen, S., Løkken, G. & Røthle, M. (Red.). Småbarnspedagogikk, Fenomenologiske og estetiske tilnærminger. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. Artikler: Eva Steinkjer, *Små barn sanser med mer enn øynene- om toddlere i møte med kunst*. Kari Bakke: *Å vente på vanndråper: Om småbarns estetiske handlinger og erfaringer med utgangspunkt i forming*. Hansjörg Hohr: *Estetikk og erfaring*

Til sammen ca 50 s.

FoU i praksis 2008, rapport fra konferanse om praksisrettet FoU i lærerutdanning. Artikkel Marit Hofstad: *Små barns kroppspraksis når de tegner og maler* (12 s.)

Thorbergson, E. (2007). *Barnehagens rom*. Oslo. Pedagogisk forum. (130 s.)

Lover, forskrifter og temahefter

Kunnskapsdepartementet (2005). *Lov om barnehager (barnehageloven)*. (Lov av 17. juni 2005, nr. 64.) Lastes ned fra Kunnskapsdepartementet: <http://www.lovdata.no/cgi-wif/wifldrens?usr/www/lovdata/all/hl-20050617-064.html>.

Kunnskapsdepartementet (2006). *Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Lastes ned fra Kunnskapsdepartementet: [http://www.odin.no/filarkiv/274353/rammeplan_\(til_Odin\).pdf](http://www.odin.no/filarkiv/274353/rammeplan_(til_Odin).pdf)

Temahefte om barns medvirkning, samt temahefte om de minste barna i barnehagen.

Anbefalt utfyllende lesning

Hofstad, M. (2008). Bevegelse, form og mening, om det å tegne og male med de minste barna. *Barn nr. 1, 2008*.

Johansson, E. (2003). Möten för lärande. Pedagogisk verksamhet för de yngsta barnen i förskolan. *Forskning i fokus, nr 6*. Stockholm: Skolverket, Kalmar. (ss. 53-154. 100 s).

Lindqvist, G. (1997) *Små barns lek: Vuxnas gestaltning och barns meningsskapande*. (forskningsrapport) Karlstad: Høgskolan. (60 s)

Os, E. (2004). *Under tre? Mener dere under tre? Under tre?* (HiO-rapport nr. 6.) Oslo: Høgskolen i Oslo. (Kap. 9-16. ca 70s.)

Os, E. (2004) *Under tre? Mener dere under tre?* (HIO-rapport om Klangfuglprosjektet nr 6) (Kap. 9-16, ca 70s.)

Steinholt, R. (2003). *Møte med et kirkerom og Speranzas reise*. (Rapport fra et teaterprosjekt.) Trondheim: DMMH (59 s)

Öhberg, C. (2004). Tanke och handling. Ettåringars utforskande och problemlösande aktiviteter. Rapport Nr 8/2004. Åbo: Pedagogiska Fakulteten ved Åbo Akademi. (kap 2, 4, 5. (69 s).

Litteraturlisten kan bli justert.

Det er ikke tillatt å gå opp til eksamen i et emne som har pensumlitteratur som studenten har hatt på pensumlisten ved tidligere eksamener i løpet av sin utdanning. Studentene bes vurdere pensumlisten i forhold til tidligere avlagte eksamener og kontakte faglærerne for å få forslag til annen pensumlitteratur dersom de finner pensumlitteratur som er brukt ved tidligere avlagte eksamener.